

STORTINGET

Innst. 289 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:155 S (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø, Lars Haltbrekken og Andreas Sjalg Unneland om skatteplikt ved utflytting fra Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble det 22. mars 2022 fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at skatteplikt for urealiserte gevinster påløper umiddelbart ved flytting ut av landet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosia-

listisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at finansministeren har uttalt seg om representantforslaget i brev av 12. april 2022. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen. Komiteen viser til dette svarbrevet fra finansministeren.

Komiteen legger til grunn at forslaget gjelder reglene om skattlegging av latente gevinster på aksjer og tilsvarende eiendeler ved fysiske personers utflytting fra Norge.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, er enig i at det er viktige prinsipper at verdier som opptjenes i Norge, bør beskattes her, og at alle bør skatte etter evne. Flertallet støtter forslagsstillerne i at gjeldende regler om utflyttingsskatt for personer ikke ivaretar disse hensynene fullt ut, og at disse bør justeres slik at skattesystemet blir mest mulig effektivt og rettferdig. Med stadig større mobilitet i samfunnet er det etter flertallets mening viktig å ha regler som i størst mulig grad ivaretar det norske skattefundamentet.

Flertallet viser til at regjeringen i desember 2021 ga Skatteutvalget tilleggsmandat om å utrede hvilke tiltaksom må til for å unngå utilsiktede tilpasninger til aksjonærmodellen og fritaksmetoden. Flertallet avventer Skatteutvalgets vurderinger av forslag til endringer i disse.

Flertallet støtter forslagsstillerne i at de gjeldende reglene om utflyttingsskatt for personer bør endres, og er glad for at finansministeren har igangsatt dette arbeidet.

Flertallet viser til at finansministeren i sin uttalelse til komiteen av 12. april 2022 opplyste at arbeidet med å vurdere innstramminger av de norske reglene om utflyttingsskatt for personer allerede er påbegynt.

Flertallet ser det som hensiktsmessig å avvente disse vurderingene før det tas stilling til konkrete innstrammingsforslag.

Flertallet vil videre understreke at det siden reglene om utflyttingsskatt ble vurdert opp mot EØS-retten ved innføringen i 2007, har vært en utvikling i EU i retning av å anerkjenne nasjonalstatenes behov for regler som sikrer egne skattefundamenter. Flertallet ber departementet avklare og utnytte det handlingsrommet EØS-avtalen gir, når det foreslås innstramminger i gjeldende regler.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil påpeke betydningen av at innstramminger av de norske reglene om utflyttingsskatt for personer er treffsikre og fungerer mest mulig effektivt. Det må også ivaretas at de er i tråd med EØS-avtalens prinsipper om de fire friheter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er grunn til å gjennomgå de gjeldende norske reglene om skatt ved utflytting, og at dette er et moment som bør inngå i Skatteutvalgets arbeid. Disse medlemmer er skeptiske til at dette er et spørsmål som skal utredes på siden av Skatteutvalgets pågående arbeid.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Skatteutvalget i oppdrag å utrede spørsmålet om skattlegging ved utflytting.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at skattesystemet, siden skattereformen i 1992, har bygget på prinsippene om brede skattegrunnlag, lave satser, likebehandling av næringer, virksomhetsformer og investeringer og symmetrisk behandling av inntekter og utgifter. Et bredt skattegrunnlag innebærer også at inntekter opptjent i Norge i størst mulig grad skal beskattes i Norge og bidra til finansieringen av velferdstiltak og andre formål i statsbudsjettet, samtidig som det legger grunnlaget for likebehandling og at det betales skatt etter evne.

Disse medlemmer merker seg at forslagsstillerne er kritiske til fritaksmetoden, som innebærer at aksjeinntekter, dvs. aksjeutbytte eller aksjegevinst, som tilfaller aksjonærer som er aksjeselskaper, foreninger eller stiftelser, ikke kommer til beskatning før de blir tatt ut som utbytte på aksjonærens private hånd. Det betyr at aksjeselskaper kan akkumulere aksjeinntekter uten at det utløser beskatning. Hensikten med modellen er å

forhindre at de samme aksjeinntektene beskattes flere ganger, og stimulere til at midler holdes tilbake i bedriften for reinvestering i nye selskaper og prosjekter. Det er grunn til å tro at fritaksmodellen har hatt en positiv effekt på kapitaltilgangen til norsk næringsliv. Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre har gitt et tilleggsmandat til Skatteutvalget der de ber utvalget vurdere omfanget av tilpasninger til aksjonærmodellen og fritaksmodellen og hvilke tiltak som må til for å unngå utilsiktede tilpasninger. Det er naturlig å avvente disse vurderingene før det trekkes noen konklusjoner.

Disse medlemmer merker seg at finansministeren har igangsatt et arbeid med å vurdere innstramminger av de norske reglene om utflyttingsskatt for personer. Det vil være naturlig å se dette arbeidet i sammenheng med Skatteutvalgets gjennomgang av skattesystemet, slik at eventuelle endringer gjøres ut fra en helhetlig vurdering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at «fritaksmetoden» i det norske skattesystemet innebærer at eiere kan velge om de vil ta ut overskudd som utbytte eller holde det i selskapet. Der som man overfører pengene til et annet selskap, heller enn å ta det ut i personlig utbytte, fritas man for skatt. Formålet med «metoden» har vært å gi fordeler ved å reinvestere overskudd. Disse medlemmer peker på at resultatet har vært en voldsom vekst i skjult rikdom gjennom fremveksten av finansielle «holdingselskaper» som fungerer som sparebøsser for landets rikeste mennesker. Konsekvensen er at mange titalls milliarder kroner hvert år ikke kommer til beskatning gjennom skattefrie inntekter til holdingselskaper. I 2018 var det om lag 80 mrd. kroner. Fritaksmetoden har medført store problemer. Disse medlemmer peker på nyere forskning fra Statistisk sentralbyrå som viser at landets aller rikeste betaler en lavere andel skatt av inntektene sine enn mange alminnelige lønsmottakere som lærere og sykepleiere. Dette bryter med prinsippet om skatt etter evne. Disse medlemmer imøteser Skatteutvalgets vurderinger hva gjelder fritaksmetoden og aksjonærmodellen, og understreker at et hovedmål med endringer i disse er å sørge for at skattesystemet er progressivt også på toppen av inntektsfordelingen når man regner med eierinntekter i selskaper.

Disse medlemmer peker på at opphør av skatteplikt for latente gevinster på aksjer og tilsvarende eiendeler fem år etter utflytting kan løses uavhengig av større omlegginger av skattesystemet. Det er derfor ikke nødvendig å avvente Skatteutvalgets vurderinger for å foreta denne endringen.

Disse medlemmer viser til at Tyskland fra og med 1. januar 2022 har endret reglene for skatteplikt ved utflytting. Tidligere har innbyggere som flytter fra

Tyskland til et annet land innenfor EU/EØS, rentefritt kunne utsette sin skattegjeld knyttet til urealiserte gevinster ved utflytting på ubestemt tid. Nå inntreffer skatteplikten umiddelbart, med en mulighet til en syvårig avdragsperiode dersom tilstrekkelig sikkerhet blir stilt. Disse medlemmer viser til at Tysklands innstramming i reglene er et ledd i bekjempelsen av skatteunngåelse. Norge bør ta tilsvarende grep nå.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at skatteplikt for latente gevinster på aksjer og tilsvarende eiendeler påløper umiddelbart ved flytting ut av landet.»

Disse medlemmer støtter å stramme inn reglene for utflyttingsskatt. Disse medlemmer viser til statsrådets svar på skriftlig spørsmål i Dokument nr. 15:1355 (2021–2022), der det framkommer at flere titalls personer med nettoformue på over 100 mill. kroner flyttet hjem til Norge i årene 2010–2018 etter å ha bodd minst fem år i utlandet. Tallene statsråden har innhentet fra Skatteetaten, gir ingen holdepunkter for at noen i denne formuende gruppen velger å flytte hjem igjen til Norge før fem år har gått, noe som er en klar indikasjon på at femårsgrensen bidrar til at fellesskapet årlig går glipp av potensielt store skatteinntekter.

Komiteens medlem fra Rødt viser videre til egne forslag om å tette hull i det norske skattesystemet i Dokument 8:229 S (2021–2022).

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gi Skatteutvalget i oppdrag å utrede spørsmålet om skattlegging ved utflytting.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at skatteplikt for latente gevinster på aksjer og tilsvarende eiendeler påløper umiddelbart ved flytting ut av landet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:155 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø, Lars Haltbrekken og Andreas Sjalg Unneland om skatteplikt ved utflytting fra Norge – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 10. mai 2022

Eigil Knutsen

leder

Kjerstin Wøyen Funderud

ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/1993 -

Dato
12.04.2022

**Dokument 8:155 S (2021-2022) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Audun Lysbakken, Kirsti
Bergstø, Lars Haltbrekken og Andreas Sjalg Unneland om skatteplikt ved
utflytting fra Norge**

Jeg viser til Finanskomiteens brev 29. mars 2022 hvor det bes om min uttalelse til representantforslag 155 S fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Audun Lysbakken, Kirsti Bergstø, Lars Haltbrekken og Andreas Sjalg Unneland om skatteplikt ved utflytting fra Norge.

Forslaget lyder: «Stortinget ber regjeringen sørge for at skatteplikt for urealiserte gevinster påløper umiddelbart ved utflytting av landet.»

I bakgrunnen for forslaget peker forslagsstillerne på at det er et grunnleggende prinsipp i det norske skattesystemet at penger opptjent i Norge skal beskattes her og at alle skal skatte etter evne. Videre hevder de at det er hull i dagens skattesystem som gjør at disse prinsippene ikke etterlevs i praksis. Hullene knytter seg til fritaksmetoden og reglene for skatt ved utflytting. Forslagsstillerne mener at disse hullene må tettes så raskt som mulig.

Omtalen av fritaksmetoden finner jeg ikke grunn til å kommentere nå, idet forslagsstillerne uttrykker at de avventer Skatteutvalgets vurderinger av forslag til endringer av denne.

I omtalen av skattereglene ved utflytting, anfører representantene at gjeldende regler gir svært uheldige insentiver. Dette skyldes at man kan unngå å betale skatt til Norge

dersom man venter fem år etter utflytting med å realisere inntekt som er oppspart i holdingselskaper i Norge før utflyttingen.

Representantene viser til at Tyskland fra 1. januar 2022 har endret reglene om skatteplikt ved utflytting. Forslagsstillerne peker på at innbyggere som flyttet fra Tyskland til et annet EU-/EØS-land tidligere kunne utsette betalingen av skatt på latente gevinster på utflyttingstidspunktet uten at det påløp renter og på ubestemt tid. Etter de nye reglene inntreffer betalingsplikten umiddelbart, med mulighet til en avdragsperiode på syv år, betinget av at det stilles tilfredsstillende sikkerhet.

Først vil jeg opplyse at jeg er kjent med at Tyskland fra årsskiftet har endret reglene om skattlegging av latente aksjegevinster ved utflytting. Selv om det ikke fremgår uttrykkelig av representantenes forslag, legger jeg til grunn at forslaget gjelder reglene om skattlegging av latente gevinster på aksjer og tilsvarende eierandeler ved fysiske personers utflytting fra Norge.

Jeg er enig i at det er viktige prinsipper at verdier som opptjenes i Norge bør beskattes her og at alle bør skatte etter evne. Gjeldende regler ivaretar ikke nødvendigvis disse hensynene fullt ut. Med stadig større mobilitet i samfunnet er det viktig å ha regler som i størst mulig grad sikrer ivaretagelse av det norske skattefundamentet.

I den forbindelse vil jeg trekke frem at regjeringen i Hurdalsplattformen har et eget punkt om at vi vil vurdere hvilke tiltak som må til for å unngå utilsiktede tilpasninger til aksjonærmodellen og fritaksmetoden. I forlengelsen av dette har regjeringen gitt Skatteutvalget tilleggsmandat om å utrede disse forholdene nærmere.

Parallelt med Skatteutvalgets vurderinger, og i tråd med Hurdalsplattformens målsettinger på dette punkt, har vi allerede påbegynt arbeidet med å vurdere innstramminger av de norske reglene om utflyttingsskatt for personer.

Ett av hensynene ved utforming av nye eller justerte regler på skatteområdet er at de bør være utformet slik at de fungerer mest mulig effektivt. Et annet hensyn er at de må være i tråd med EØS-avtalens prinsipper om de fire friheter.

Gjeldende regler om utflyttingsskatt ble vurdert opp mot EØS-retten på det tidspunkt de ble innført, i 2007. Formålet med reglene var å motvirke utilsiktede tilpasninger i form av skattemotivert utflytting fra Norge, innenfor rammene av EØS-avtalen. Etter 2007 har det vært en utvikling i retning av større anerkjennelse av behovet for at nasjonalstatene kan ha regler som sikrer egne skattefundamenter.

Hvilket handlingsrom EØS-avtalen nå gir oss til å gjøre innstramminger i gjeldende regler er vurderinger som inngår i departementets pågående arbeid med reglene. Dette må være avklart før regjeringen kan komme med konkrete forslag til nye regler. Jeg

kommer tilbake til Stortinget med forslag til eventuelle endringer etter at saken er ferdig utredet og den har vært på høring.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Trygve Slagsvold Vedum'.

Trygve Slagsvold Vedum

